

Protestantse
Kerk

Protestantse gemeente te IJsselstein

Liturgie voor de viering van zondag 26 augustus 2018

Plaats: Ontmoetingskerk

Aanvangstijd: 10.00 uur

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Organist: Marjan Klein-Spijker

Thema: Hoeveel heb je nodig?

Bijzonderheden: we vieren de Maaltijd van de Heer

De Paaskaars brandt

Orgelspel vooraf
De dienstdoende ambtsdragers komen binnen

Welkom door de voorganger

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed en kort orgelspel
We gaan staan

Groet en bemoediging

We zingen: Intochtslied (staande): Psalm 78:8 en 9

De gemeente gaat weer zitten

Gebed, dat we besluiten met het zingen van: Lied 299j:1 en 2

We zingen het loflied: Lied 978:2 en 4

DIENST VAN HET WOORD

Gebed om de opening van het Woord:

Lieve Heer,
laat uw woord voedzaam zijn als brood
en uw liefde ons doorgloeien als wijn,
dat wij vol zijn van u
en open staan naar elkaar

(W.R. van der Zee, *Zondagswoorden*, p. 90 onder)

Gesprek met de kinderen over mensen die niet meer kunnen lopen.

We zingen met de kinderen Lied 934

Het licht wordt door de kinderen meegenomen

Schriftlezing: Marcus 8:1-21

¹Toen er op een keer weer een grote menigte bijeen was, en ze niets meer te eten hadden, riep hij de leerlingen bij zich en zei tegen hen: ²‘Ik heb medelijden met al die mensen, want ze zijn nu al drie dagen bij me en hebben niets meer te eten. ³Als ik hen met een lege maag naar huis stuur, zullen ze onderweg bezwijken; sommigen zijn immers van ver gekomen.’ ⁴Zijn leerlingen antwoordden: ‘Maar hoe zou iemand hen hier, in deze verlatenheid, van genoeg brood kunnen voorzien?’ ⁵Hij vroeg hun: ‘Hoeveel broden hebben jullie?’ ‘Zeven,’ antwoordden ze. ⁶Hij zei tegen de mensen dat ze op de grond moesten gaan zitten; hij nam de zeven broden, sprak het dankgebed uit, brak de broden en gaf ze aan de leerlingen om ze aan de mensen uit te delen, en dat deden ze. ⁷Ze hadden ook een paar kleine vissen bij zich; hij sprak er het zegengebed over uit en zei dat ze ook de vissen moesten uitdelen. ⁸De mensen aten tot ze verzadigd waren; de leerlingen haalden op wat er van het eten overschoot: zeven manden vol. ⁹Er waren ongeveer vierduizend mensen. Toen stuurde hij hen weg.

¹⁰Meteen daarna stapte hij met zijn leerlingen in de boot en voer naar het gebied van Dalmanuta. ¹¹Daar kwamen de farizeeën op hem af, en ze begonnen met hem te discussiëren. Om hem op de proef te stellen, verlangden ze van hem een teken uit de hemel. ¹²Jezus slaakte een diepe zucht en zei: ‘Waarom verlangt uw soort mensen een teken? Ik verzeker u: aan

mensen als u zal zeker geen teken gegeven worden!’ ¹³Hij liet hen staan waar ze stonden, stapte weer in de boot en voer naar de overkant.

¹⁴De leerlingen waren vergeten genoeg brood mee te nemen; ze hadden maar één brood bij zich in de boot. ¹⁵Hij waarschuwde hen: ‘Pas op, hoed je voor de zuurdesem van de farizeeën en voor de zuurdesem van Herodes.’ ¹⁶Ze hadden het er met elkaar over dat ze geen brood hadden. ¹⁷Toen hij dit merkte, zei hij: ‘Waarom praten jullie erover dat je geen brood hebt? Begrijpen jullie het dan nog niet, en ontbreekt het jullie aan inzicht? Zijn jullie dan zo hardleers?’ ¹⁸Jullie hebben ogen, maar zien niet? Jullie hebben oren, maar horen niet? Weten jullie dan niet meer ¹⁹hoeveel manden vol stukken brood jullie hebben opgehaald toen ik vijf broden brak voor vijfduizend mensen?’ ‘Twaalf,’ antwoordden ze. ²⁰‘En toen ik zeven broden brak voor vierduizend mensen, hoeveel manden vol stukken brood hebben jullie toen opgehaald?’ ‘Zeven,’ antwoordden ze. ²¹Toen zei hij: ‘Begrijpen jullie het dan nog niet?’

We zingen: Lied 653: 2 en 7

Verkondiging:

Hoeveel heb je nodig? Om te bestaan, in je levensbehoefte te voorzien. Hoeveel heb je nodig? Om te geloven, te hopen, lief te hebben? Om werkelijk van te leven?

Je kunt denken aan de hoogte van je inkomen via loon of uitkering. Je kunt denken aan wat je met je geld koopt aan voedsel en vocht. Of je denkt aan je situatie: wie veel en zwaar werk doet, heeft een lunchpakket van misschien wel een stuk of 10 sneden brood bij zich. En wie lichter werk doet kan met minder toe. En het hangt af of je nog in de groei bent of niet meer. Hoeveel heb je nodig?

Bij Marcus horen we over een grote menigte die verzameld is en die niets meer te eten heeft. O ja, de benodigde hoeveelheid hangt ook nog af van het aantal mensen. Jezus heeft medelijden met hen. Hij wil al die mensen niet zonder eten wegsturen. Ze zouden kunnen bezwijken.

De leerlingen zien grote problemen. Ze voelen zich machteloos staan tegenover een uitgehongerde menigte in een afgelegen gebied. Er zijn maar zeven broden.

Jezus neemt het brood, spreekt het dankgebed uit, brak de broden en gaf ze aan de leerlingen om ze uit te delen. Zo gaat het ook met de paar visjes die er zijn.

Iedereen ontvangt van gedeeld brood en vis.

En wat blijkt: er zijn zeven manden over. En 4000 mensen zijn gevoed.

Het geloof van Jezus overstijgt alle menselijke logica. Maar door te geven wat de mensen hadden ontvangen, maakten ze het God mogelijk om wonderen tot stand te brengen. Delen maakt dat er genoeg is. Misschien is het zelfs wel zó: zouden we al het voedsel op aarde bij elkaar verzamelen, en zouden we het uitdelen – dan zou ieder genoeg hebben om te bestaan. De kracht van delen is dat er vermenigvuldigd wordt. Gedeelde vreugde is dubbele vreugde. De 4000 gaan voldaan weg.

Dan gaan de Farizeeën en de leerlingen met Jezus in discussie. Ze willen hem uitdagen, op de proef stellen. Een teken krijgen. Maar Jezus weigert met een diepe zucht.

Hij gaat weer de boot in en vertrekt. De leerlingen waren vergeten genoeg brood mee te nemen. Ze hadden maar één brood bij zich in de boot. Misschien is dit een boodschap van de verteller. En weten de leerlingen niet eens, dat er één brood mee is. In elk geval herinneren ze het zich even later niet.

En dan komt er een lastig gedeelte. Ook wel pijnlijk.

De leerlingen hebben het er over dat er geen brood is. Jezus merkt dat gesprek. En reageert.

Er vallen woorden als zien (16), weten (17), zich herinneren (18) en begrijpen (17.21). Het gaat over wat je nodig hebt om die werkwoorden uit te voeren: hart (17), ogen en oren (18). Het gaat dus over begrijpen, inzien, door hebben. En dat ontbreekt bij de leerlingen. En ik durf hardop te vragen of wij het wél begrijpen. We staan niet boven de leerlingen. We zijn net zo hardleers.

Moet je nagaan:

Kort daarvoor zijn er 5000 mensen gevoed met vijf broden en twee vissen. Het staat in Marcus 6. En er waren 12 manden over. Nu zijn er 4000 mensen gevoed met zeven broden en een paar visjes. En er zijn 7 manden over.

En nu gaat het er om, dat ze zelf vergeten zijn om brood mee te nemen toen ze de boot in gingen. Heb je net twee van die geweldige uitdelingen mee gemaakt. Heb je net aangegeven, dat er eerst 12 en later 7 manden over waren, zit je nu in de penarie omdat je geen brood bij je hebt. Jezus snapt niets van hun onbegrip. *“Begrijpen jullie het dan nóg niet?”*

We lezen het. We horen de teksten. En begrijpen wij het wél? Laten we niet te snel zeggen, dat we het begrijpen. Ik snap het zelf tenminste ook niet. Nou, ja, dat zegt natuurlijk vast iets over mij. Maar hoe kan het, hoe zit het? Hoeveel hebben wij nodig om van te leven? Ik begrijp, dat het in elk geval iets te maken heeft met delen. Met wat jou gegeven is, delen. Dat je wat jij hebt ontvangen niet voor jezelf houdt.

Jezus gaat verder. En de verteller gaat verder met het verhaal over Jezus. Als je in Marcus doorleest, dan komen er nog andere woorden naar voren.

Akker			Wijngaard
Graan			Druiven
Brood	Lichaam	Bloed	Wijn
Nemen			Nemen
Breken	Vermoorden	Vergieten	Uitschenken
Geven			Geven
Eten			Drinken

Het zijn woorden die staan voor het indringende verhaal over lijden en sterven van Jezus. Deze Messias, deze zoon van God heeft uiteindelijk zijn lichaam laten breken en zijn bloed laten vergieten. En dat door degenen die zijn gewelddadige dood met een zeer hoge prioriteit in hun programma hadden opgenomen. Die gedachten helpen om beter te begrijpen wat er gaande is rond Jezus.

Maar er is ook de andere kant: Wie deze bloedige moord bekijkt zonder te beseffen, dat hier het bloed vergoten wordt van de Messias en zoon van God begrijpt ook niet wat er gebeurt. Zo komen we dus bij lijden en sterven van Jezus. En bij de gedachte, dat één mens verschil kan maken door zijn kracht en inzet te delen. Te delen met het oog op het leven van anderen.

Ik moet dan denken aan iemand als Maarten van der Weijden, de Olympisch kampioen lange afstand zwemmen. Hij is genezen van kanker, ziet dat niet als een prestatie, maar als mazzel hebben. En hij zet zich sindsdien in voor het inzamelen van geld ten bate van kankeronderzoek.

Ik wil een gedeelte citeren uit een artikel in de NRC van een paar dagen geleden. Het is van Floor Rusman.

“ ...

Alsof hij over dat water had gelópen, zo praatte men maandag over Maarten van der Weijden en zo hadden de mensen aan de kant hem aangemoedigd. Bijna bovenmenselijk, werd zijn prestatie genoemd. Of moet ik Zijn prestatie schrijven? Want laten we eerlijk zijn, de gelijkenis ligt er nogal dik bovenop. Zoals Jezus het lijden van de mensen op zich nam, zo zwom Van der Weijden zichzelf kapot om het lijden aan kanker te bestrijden. Hij voelt zich schuldig, zei hij afgelopen weekend in NRC, dat hij zijn kanker heeft overleefd: „Als ik niet meer weet hoe ik mijn schuld moet inlossen, heb ik een probleem. Ik wil altijd ergens naar streven, met een basis van dankbaarheid en een vleugje pijn.”

Met dat vleugje pijn zat het tijdens de tocht wel goed, hij moest vechten tegen spierpijn, uitputting en misselijkheid. [De E. coli was de kroon op Maartens werk: met elke gulp besmet water die hij binnenkreeg (die hij zelfs gretig leek te drinken) werd zijn tocht nóg heroïscher.]

Van der Weijdens Elfstedentocht was een moderne lijdensweg, niet in veertien staties maar in elf (of nou ja, tien) steden. Net als bij de Via Dolorosa stonden ook hier supporters langs de route om hem te steunen en te helpen. Zoals Simon van Cyrene het kruis overnam van Jezus, zo werd Van der Weijden op cruciale momenten over bruggetjes heen getakeld of door boeren met lampen beschenen. En zoals de dorstige Jezus van voorbijgangers drupjes wijn kreeg op de droge lippen, zo schonk men Van der Weijden een pizza.

Maartens moeder stond net als Maria langs de route, maar kon niet verhinderen dat haar zoon, net als die andere Zoon, drie keer viel: Jezus viel onder het kruis, Maarten viel in slaap. Dat derde dutje bleek het einde in te luiden. „Mijn lijden kent wel ergens een grens”, had Van der Weijden even daarvoor al gezegd tegen zijn coach. Hij leek er zelf verbaasd over. Na afloop nam zijn Daisy de liggende Maarten in de armen, het zag eruit als een piëta, maar dan levend en met vriendin. „Het is volbracht”, zei Jezus aan het kruis. „Dit was alles”, zei Maartens arts na afloop....”

Ik vind het een interessant stuk. Het helpt een beetje te begrijpen hoe bijzonder Jezus is. Zijn lijdenstocht ging nog verder, nog dieper. Was nog heftiger. Hij stierf. Maar er kwam ook het perspectief van de opstanding.

En het laat tegelijk zien hoe een mens als ieder van ons het verschil kan maken. Dat hoeft niet altijd zo spectaculair als bij Maarten. In het klein kan het ook. Wie deelt, ontdekt dat er genoeg is voor anderen. Ja, voor iedereen. Wie weggeeft wat hij ontvangen heeft, ontdekt de rijkdom van het genoeg.

Hoeveel heb je nodig? Nodig om van te leven?

Ik geloof, dat één brood genoeg is. Dat ene brood, dat de leerlingen in de boot niet opmerken. Niet in de gaten hebben. Als je het hele evangelie van Marcus leest, tot en met het einde – dan kan het bij dat ene brood bijna niet anders dan om Jezus zelf gaan.

Als we dat brood breken en delen, dan gebeuren er schitterende dingen.

We maken het zo mee. Aan de tafel van de Heer.

Het ene brood van God gegeven, is genoeg om van te leven voor iedereen en altijd!

Amen.

Meditatief moment: orgelspel

We zingen: Lied 534:1, 3 en 4

Intussen komen de kinderen van de nevendienst terug

DIENST VAN DE TAFEL VAN DE HEER

We gedenken Wijntje Johanna Bekker-van den Dol en Ida Henrica Maria Gras-van Hilten (staande).

We luisteren naar de melodie van Lied 730.

Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed

Dankgebed

...

o.a.:

Om uitgestoken handen danken we God.

Om herkenning in alle anders-zijn,

om woorden die pijn doen en helen tegelijk danken we God.

Om stilte die rumoer overstemt,

om het lied dat verder reikt dan lange zinnen danken we God.

Om al die kleuren en tinten en talen en accenten danken we God.

Om de trouw en eenvoud van het geloof,

om de zoektocht naar het woord dat verbindt danken we God.

Om het teken en zegel van verzoening danken we God.

Om het weten gekend te zijn en bij de naam geroepen danken we God.

(23 augustus 2018, 70 jaar Wereldraad van Kerken, Roel A. Bosch)

Voorbede

...

Overlijden: ...

Huwelijksjubileum: ...

Zieken: ...

Stil gebed

(Geen onze Vader hier)

Nodiging

Delen van de bloemengroeten

Inzameling van de gaven:

Eerste collecte (zwarte zak): Stichting Vrienden Hospice IJsselstein

Tweede Collecte (groene zak): is bestemd voor het werk van de kerk.

Zingen van de geloofsbelijdenis (staande): Lied 344

Beurtspraak:

v.: De harten omhoog!

a.: *Als bloemen naar de zon!*

v.: Dank de HEER, onze God!

a.: *Wij willen God danken!*

Tafelgebed:

v.: U danken wij, God onze Heer,
God van overal en altijd,
van mensen, dieren en planten,
van water, lucht en aarde,
die alles goed maakt
en alles vasthoudt:
heilig is uw Naam!

a.: *Kom tot ons, hier in ons midden.*

We zingen (melodie Psalm136):

*Loof de HEER, want God is goed,
die de mensen leven doet
en hen als op handen draagt –
liefde die de dood verjaagt.*

*Dank de HEER, die alles schiep
en ons hier bij name riep.
Heilige, groot is uw macht,
maak ons vrij, toon ons uw kracht!*

v.: In Jezus zien we wie U bent:
mens onder de mensen,
bewogen om hun lot.
Zo nam Jezus brood en beker,
dankte U en deelde uit.
Telkens als we samenkomen rond de tafel,
deelt Hij het brood, schenkt Hij de wijn.
a.: *Kom tot ons, hier in ons midden.*

We zingen (melodie Psalm136):

*Loof de HEER, want God is goed;
zie wat Jezus voor ons doet:
Brood is Hij voor mij, en wijn;
ik mag gast aan tafel zijn.*

v.: Uw Geest is gekomen,
kracht om alles nieuw te maken:
brood en beker die naar U wijzen,
mensen die op U lijken.
Geroepen om met U mee te gaan,
vormen we een kring van klein en groot,
één wereldwijde gemeente.
a.: *Kom tot ons, hier in ons midden.*

We zingen (melodie Psalm136):

*Loof de HEER, want God is goed,
die ons weer herleven doet.
Toekomst heeft ons aangeraakt,
vrede voor wie vrede maakt!*

*Dank de HEER, kom in de kring,
leef van de verwondering,
dat ook jij erbij mag zijn,
bij het brood en bij de wijn.*

We bidden het Onze Vader

We wensen elkaar de vrede van Christus toe

We zingen: Lied 385:1 en 2

Uitdelingswoorden

Dan neemt Jezus het **brood** in Zijn handen.
Hij dankt God.
Hij breekt het brood
en deelt het uit aan zijn leerlingen.
Hij zegt:
"Neem en eet dit brood;
dit is Mijn lichaam.
Zo geef Ik Mijzelf aan jullie."

Dan neemt Hij een beker met **wijn**,
dankt God,
en zegt:
"Neem deze beker en drink allen er uit.
Zo geef Ik Mijzelf aan jullie.
En je zonden worden vergeven.
Zo hoor je helemaal bij God."

Gemeenschap van brood en beker (In de tinnen beker zit druivensap).
Tijdens de gemeenschap luisteren we naar orgelspel

Dankgebed

Wie dat wil kan de kinderen uit de crèche halen

AAN HET EINDE

We zingen (staande) slotlied: Lied 176 (uit *Zingenderwijs*; op de melodie van Lied 415)

Uitzending en zegen

We zingen: *Amen, amen, amen!* (Lied 431C)

Orgelspel

Inzameling van de gaven bij de uitgang voor het onderhoud van het kerkgebouw